

The background of the slide is a solid brown color with a pattern of faint, overlapping autumn leaves in various shades of brown and tan. The leaves are scattered across the entire area, creating a textured, naturalistic feel.

Az emberi környezethasználat fajtái

Készítette: Fekete-Kertész Ildikó

Bevezetés

- A területhasználat szerinti osztályozásmód elsősorban környezeti kockázat szempontjából jellemzi az ember és a környezet viszonyát. Más-más területhasználat esetén az embert érintő expozíciós útvonalak (a veszélyes vegyi anyagoknak való kitettség módja) eltérőek lehetnek. Nem mindegy, hogy az adott veszélyes vegyi anyagot az ember megeszi, megissza, belélegzi, esetleg elfogyasztja a szennyezett növényt, állatot, melyek szervezetében felhalmozódhatnak a veszélyes vegyi anyagok. Más a bőrkontaktus útján való kitettség (pl. szennyezett vízben úszunk) és a gyermekekre is fokozott veszélyt jelent pl. a játszótéri szennyezett talaj, mellyel közvetlen kontaktusba kerül, esetleg a szájába is veszi. Ugyanez a játszótéri talaj a felnőttekre például kevésbé veszélyes. Tehát mikor területhasználat szerint osztályozunk, mindezeket a lehetőségeket figyelembe kell venni.

Területhasználati módok

- Jelenleg öt területhasználati módot különböztetnek meg:
  - ivóvíz bázis, vagy potenciális ivóvízbázisként való használat
  - városi használat
  - rekreációs használat (szabadidős tevékenység)
  - mezőgazdasági használat
  - ipari használat.

Ivóvíz bázis/potenciális ivóvíz bázis

Egy ivóvízbázis vagy potenciális ivóvízbázis használatakor meg kell vizsgálni, hogy folyik-e a jelenben (vagy esetleg folyt-e a múltban) olyan jellegű ipari, mezőgazdasági tevékenység, mely a felszín alatti vizet, vagy a folyókat, tavakat szennyezheti. Minden vegyi anyagra adott a törvény által meghatározott koncentráció, mely alatt nem kimutatható jelentős veszély az emberi szervezetre. A vízrajzi körülményeket, vízjárást is figyelembe kell venni az adott területe, mert könnyen elképzelhető, hogy egy távolabbi vidékről szállítja a víz a szennyezőanyagokat.

Városi használat

A városi területhasználat során is figyelembe kell venni a terület előéletét, mivel szennyezett ipari területre nem építhetők, óvodák, bölcsődék, de még a családi ház udvarán is könnyedén kontaktusba kerülhetnek az emberek a szennyezett környezeti elemekkel. Fokozott a veszély a gyermekek esetén! Volt ipari terület esetén a terület remediálása, rekreációja, rekultivációja szükséges, majd ha a mért vegyi anyag koncentrációk megfelelnek a törvény által előírtaknak, engedélyezhetőek az építkezések.

Rekreációs használat

A szabadidős tevékenységek során az ember közvetlen kontaktusba kerül a környezeti elemekkel, akár az erdőben való kirándulásra, akár a természetes felszíni vizekben való fürdésre gondolunk. A bőrön keresztül könnyedén felszívódhatnak a veszélyes anyagok, de az erdőben szedett apró, bogyós gyümölcsök, gombák, és a rájuk rakódott por is szennyezett lehet.

Mezőgazdasági használat

Egy bizonyos földterület mezőgazdasági használatánál fontos tudni, hogy milyen -az emberi egészségre káros- vegyi anyagok lehetnek a talajban, és aszerint megválasztani a termesztett növényt, vagy a területet teljes mértékben alkalmatlanná nyilvánítani mezőgazdasági használatra. Elképzelhető, hogy a terület olyan veszélyes vegyületet tartalmaz, mely a különböző növényekben csak a gyökérben, vagy csak a szárban halmozódik fel. Ez alapján meg lehet választani, hogy olyan növényt ültessünk a területre, mely oda akkumulálja a vegyi anyagot, mely részét nem fogyasztjuk. Azonban ha legelőként szeretnénk használni a területet csak olyan növényt választhatunk, mely a szárába, levelébe, termésébe egyáltalán nem akkumulál a vegyi anyagból.

Ipari használat

